

ת"פ 47396/04/22 - מועצה אזורית עמק הירדן נגד אור נחום

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עתפ"ב 47396-04-22 מועצה אזורית עמק הירדן נ' נחום
תיק חיצוני:
בפני כבוד השופטת אוסילה אבו-אסעד
מעררת מועצה אזורית עמק הירדן
ע"י ב"כ עו"ד אודיה לנדסמן
נגד משיב אור נחום
ע"י ב"כ עו"ד יונתן אדלסון ועו"ד עומר עב
פסק דין

בפני ערעור המועצה האזורית עמק הירדן (להלן: "**המעררת**"), המופנה כנגד החלטתו של בית המשפט השלום בבית שאן (כב' השופט י' סולומון), בתו"ב 34435-03-20, מיום 16/3/2022, לבטל הרשעת המשיב בעבירות מושא כתב האישום באותו הליך.

רקע לדברים

1. כנגד המשיב ושני הוריו (יקראו ביחד להלן: "**הנאשמים**"), הוגש ביום 12/3/2020 כתב אישום המייחס להם עבירות בניגוד להוראות **חוק התכנון והבניה**, התשכ"ה - 1965 (להלן: "**החוק**"). על פי הנטען בפרק העובדות לכתב האישום, הנאשמים 1 ו- 2 הם חוכרים לדורות של מקרקעין הידועים ורשומים בלשכת רישום המקרקעין כחלקה 196 בגוש 15329, הנמצאים בתחום היישוב פוריה-נווה עובד (להלן: "**המקרקעין**"). בנם, המשיב, הוא בעל השליטה במקרקעין. כל השלושה, על פי הנטען, בנו במקרקעין יחידת דיור נוספת מבניה קלה בשטח של כ- 44 מ"ר, ללא היתר ובניגוד לתב"ע החלה במקום, ובמהלך חודש דצמבר 2018, נמצא בנוסף כי אלה בנו מחסן וסככה, שמשמשת לחניה, בשטח כולל של כ- 40 מ"ר.

2. בגין מעשיהם אלה הוגש כנגד הנאשמים כתב האישום שיחסי להם עבירות שעניינן:

- ביצוע בניה הטעונה היתר במקרקעין ללא היתר - עבירה לפי סעיפים 243 (ב) ו- 244(א) לחוק;

- שימוש הטעון היתר במקרקעין ללא היתר - עבירה לפי סעיפים 243(ה) ו- 244(ב) לחוק.

3. ביום 30/5/2021 הודו הנאשמים בעובדות כתב האישום המתוקן והורשעו על פי הודאתם בעבירות מושאו. מספר חודשים לאחר מכן, ביום 27/9/2021, הגיש המשיב לבית המשפט קמא בקשה לביטול הרשעתו בהתאם לסעיף 192א **לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב]**, התשמ"ב - 1982 (להלן: "**חסד"פ**").

4. במועד שנקבע לשמיעת הטענות לעונש, ביום 10/10/2021, הציגו ב"כ הצדדים בפני בית המשפט קמא הסדר טיעון שאליו הגיעו ביניהם ולפיו, ביחס לנאשמים מס' 1 ו-2 יוטל על כל אחד מהשנים קנס בסך של 7,000 ₪, אשר ישולם בתוך 30 יום ממועד הטלתו, התחייבות בסך של 30,000 ₪, צו הריסה וצו הפסקת שימוש דחויים לחצי שנה. ביחס המשיב, מבלי שצד אחד יודה בטענות משנהו, סוכם במסגרת הסדר הטעון האמורה שעניינו יועבר לשירות המבחן לשם קבלת תסקיר שיתייחס לסוגית ביטול ההרשעה.

5. ביום 9/1/2022 התקבל תסקיר שירות המבחן בעניינו של המשיב, ובמסגרתו סקרה קצינת המבחן את נתוני האישיים של המשיב. צוין בנוסף, במסגרת התסקיר האמור, כי להערכת קצינת המבחן הרשעתו של המשיב בדין עלולה לפגוע בעתידו המקצועי והמשפחתי ולהטיל בו סטיגמה עבריינית. נוכח הערכתה הנ"ל, המליצה קצינת המבחן לבית המשפט לבטל את הרשעתו של המשיב ובד-בבד, הומלץ על ידה להטיל על המשיב ענישה חינוכית במסגרת צו של"צ בהיקף של 120 שעות.

החלטת בית המשפט קמא

6. ביום 16/3/2022 החליט בית המשפט קמא לקבל את המלצת שירות המבחן, ולבטל את הרשעתו של המשיב (להלן: "**ההחלטה**"). בהחלטתו האמורה סקר בית המשפט קמא את טענות הצדדים, את הוראות הדין הרלבנטיות וההלכה הפסוקה, והדגיש כי המשיב ביצע עבירות של תכנון ובניה שהן עבירות חמורות הפוגעות בציבור בכללותו. כמו כן, עמד בית המשפט קמא על הצורך להילחם בעבירות מן הסוג האמור באמצעות ענישה מחמירה ומרתיעה.

בד-בבד צוין על ידו כי במרכז כתב האישום עומדת בניה בהיקף נמוך יחסית של יחידת דיור מבניה קלה, בשטח 44 מ"ר, ומחסן וסככה בשטח של כ- 40 מ"ר. עוד צוין בית המשפט קמא כי יחידת הדיור פורקה ובכך נפסקה העבירה שעניינה עצם השימוש שלא כדין במבנה, וכל שנותר הם המחסן והסככה שנמצאים שניהם בהליכי קבלת היתר. עוד התחשב בית המשפט קמא בעובדה כי המשיב אינו הנאשם היחיד וכי הנאשמים האחרים הודו והורשעו בעובדות כתב האישום המתוקן ודינם נגזר תוך הוצאת צווי הריסה והפסקת שימוש. בכך לטעמו הושגו כל המטרות אשר עמדו בבסיס ההליך, וניתן לוותר על הרשעת המשיב בלי שייפגעו שיקולי הענישה והאינטרס הציבורי.

בבואו לבחון את נושא הנזק שעלול להיגרם למשיב כתוצאה מעצם ההרשעה, דחה בית המשפט קמא את טיעון המשיב לפגיעה בעיסוקו - טיעון שמבוסס על טענת המשיב שלפיה הוא עובד כספק של שירותים לחברות הקשורות בהסכמים עם צבא הגנה לישראל וגופי ביטחון, גופים ביטחוניים שדורשים מכל מי שקשור עימם בהסכמים להצטייד באישורי כניסה למתקנים צבאיים, סיווג ביטחוני מתאים והיעדר רישום פלילי. בבואו לנמק את החלטתו לדחות את אותו טיעון, צוין על ידו שמהראיות שצורפו ע"י המשיב לא עולה כי למשיב עלול להיגרם נזק מוחשי וקונקרטי, וכי לכל היותר, ואם בכלל, מדובר בנזק תיאורטי בלבד.

מנגד קיבל בית המשפט קמא את טענת המשיב כי הרשעתו תפגע ברישומו כקבלן בפנקס הקבלנים בהתאם

להוראות חוק רישום קבלנים, והסביר כי בהתאם לאמור בסעיף 8(א)(2) לחוק האמור, לא יכול לקום ספק בכך שהרשעת המשיב בעבירה לפי פרק י' לחוק תגרור בוודאות אחריה ביטול רישומו כקבלן. תוצאה חמורה שבוודאי פוגעת במשיב. בעניין זה הדגיש בית המשפט קמא כי התנאים בחוק רישום קבלנים הם ברורים, ולפיהם, רישום קבלן שהורשע בעבירה לפי פרק י' לחוק יבוטל ללא כל סייג. מאחר והוכח בפני בית המשפט קמא כי המשיב עוסק בעבודות קבלניות, וכי רישונו כקבלן מהווה תנאי מהותי וחיוני לעבודתו, ברי כי ביטול רישומו של המשיב כקבלן פוגע בהכרח בעיסוקו.

7. נוכח כל אלה, ולאור התרשמות בית המשפט קמא כי מדובר בנאשם צעיר, נורמטיבי, ללא עבר פלילי שלוקח אחריות מלאה על ביצוע העבירות, וכי הרשעתו בדין עלולה לגרום למשיב נזק וודאי במישור התעסוקתי (כתוצאה מביטול רישומו כקבלן), החליט בית המשפט קמא לבטל את הרשעת המשיב ובתוך כך הטיל עליו צו של"צ בהיקף של 120 שעות, כפי המלצת שירות המבחן, והתחייבות כספית בסך 30,000 ₪.

תמצית טענות הצדדים בערעור

8. המערערת לא השלימה עם החלטתו האמורה של בית המשפט קמא ובערעורה מושא התיק דנן, ביקשה התערבותה של ערכאת הערעור בהחלטה. בהודעת הערעור שהוגשה על ידה, כמו גם בטיעוני באת כוחה שנשמעו במהלך הדיון שהתקיים לפניו ביום 27/6/2022, נטען כי בית המשפט קמא טעה בעת שנמנע מלהרשיע את המשיב, והסתפק בהטלת עונש סמלי בצורת התחייבות. בעשותו כן, כך נטען, שגה בית המשפט קמא ביישום ההלכה הפסוקה לעניין אי-הרשעה. הטעות אליה נקלע בית המשפט קמא מתבטאת בכך שניתן על ידו משקל עודף ובלתי סביר לנסיבותיו האישיות של המשיב ולנזק הכלכלי הפוטנציאלי אשר עלול להיגרם לו באם יורשע, לאור ההשלכה שעלולה להיות לעצם ההרשעה על רישומו כקבלן רשום.

9. המערערת הדגישה כי הכלל הוא שמי שהודה ונמצא אשם יורשע בדין (סעיף 182 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח חדש], התשמ"ב - 1982 (להלן: "**חסד"פ**)). חריג לכלל הוא הימנעות מהרשעה שחל רק במקרים חריגים ויוצאי דופן. בעניין האמור הפנתה המערערת להוראות סעיף 192 לחסד"פ שמסדיר את סוגיית ביטול ההרשעה, וכן להלכה הפסוקה שנקבעה בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נב(3) 337 (להלן: "**הלכת כתב**"), שהתוותה שני התנאים המצטברים להימנעות מהרשעה: (1) ההרשעה תביא לפגיעה חמורה בשיקום הנאשם; (2) סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים.

10. לטענת המערערת, קביעת בית משפט קמא כי הרשעת המשיב תוביל באופן וודאי לביטול רישומו כקבלן רשום הינה קביעה שגויה מיסודה. המערערת הפנה לסעיף 8א' לחוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות, התשכ"ט - 1969 (להלן: "**חוק רישום קבלנים**"), ממנו עולה כי לרשם הקבלנים שיקול דעת וסמכות לקבוע ביטול הרישיון, וכי קיים מדרג של סנקציות וכן זכות ערר על החלטת הרשם.

11. נטען בנוסף על ידי המערערת כי הקביעה שלפיה די בביטול רישום המשיב כקבלן כדי להוכיח התקיימותו של התנאי המצטבר הראשון שנקבע בהלכת כתב, הינה קביעה שגויה. לטענתה, ביטול הרישום כאמור עלול להביא לפגיעה בהיקף ההשתכרות של המשיב במשך תקופה של שלוש שנים לכל היותר. כמו כן, בענייננו של המשיב שמתפרנס מעבודתו הן כקבלן בניין והן כהנדסאי בתחום ההנדסה האזרחית, ביטול הרישום כקבלן עלול להוביל לכל היותר לפגיעה מסוימת בלבד בהכנסתו.
12. לטענת המערערת, לא זו בלבד שאין לזקוף לטובת המשיב את הפגיעה הכלכלית שעלולה להיגרם לו, בשים לב למהות עיסוקיו האמורים, אלא שבאלה יש משום נסיבה לחומרא שאמורה להיזקק לחובתו של המשיב. במובן זה שחזקה על המשיב, בתוקף עיסוקיו והכשרתו האמורים, שהוא יודע את חובותיו כקבלן וכהנדסאי ולמרות ידיעתו זו הוא ביצע את העבירות שבהן הורשע.
13. לטענת המערערת, בית המשפט קמא שגה כשלא הביא במסגרת שיקוליו את עמדת המחוקק והפסיקה שלפיה, אין די בפגיעה פוטנציאלית בפרנסת נאשם ואף לא בפגיעה בפועל כדי למנוע הרשעה בעבירות שבהן הודה הנאשם. בהתאם לפסיקה שהובאה במסגרת הערעור שגה בית המשפט קמא כשקבע כי הפגיעה הכלכלית המסוימת והמצומצמת שעלולה להיגרם למשיב, באם יורשע, הינה בעלת משמעות קריטית וכי מדובר בפגיעה בלתי מידתית בהשוואה לאינטרס הציבורי הקיים בהרשעת המשיב.
14. נטען בנוסף כי המשיב לא הציג ראיות ממשיות בנוגע להיקף הנזק שעלול להיגרם לו, ומסיבה זו בית המשפט קמא לא יכול היה לכמת את הנזק הממשי והקונקרטי ואף לא את הנזק הפוטנציאלי שעלול להיגרם למשיב. לטענת המערערת, בנסיבות העניין שומה היה על בית המשפט לבכר את האינטרס הציבורי על ידי הטלת ענישה מחמירה בגין עבירות הבנייה שהמשיב הודה בביצוען.
15. לטענת המערערת, ביצוע עבירות הבניה המיוחסות למשיב נמשך על פני שנים. העבירות בוצעו מתוך מניעים כלכליים ברורים תוך שהמשיב עושה לביתו, ונמנע מלפעול להכשרת הבניה, גם לאחר מתן הכרעת הדין בעניינו. עוד נטען שהמשיב הוא שבנה והשתמש בפועל ביחידת הדיור כשמעורבות הוריו היתה פחותה יותר, כך שאי-השוויון בענישה בינו לבין שני הוריו, באם תוותר ההחלטה בעניין ביטול ההרשעה על כנה, עלול להעביר מסר הרתעתי שגוי.
16. הותרת החלטתו של בית המשפט קמא בעינה, עלולה בנוסף לשדר מסר בעייתי שלפיו קבלנים שביצעו עבירות בניה, עלולים להיות לא מורשעים בשל ההשלכות הכלכליות שעלולה להיות להרשעה עליהם.
17. המשיב עתר מנגד לדחיית הערעור. בטיעונו הוא ביקש לעמוד על השתלשלות העניינים במהלך ניהול ההליך בבית המשפט קמא ועל המשא ומתן שהתנהל בינו לבין המערערת, שבמסגרתו נשקלה על ידי המערערת, בכובד ראש, האפשרות של אי-ההרשעה. בתוך כך ולשם בחינת אפשרות של סיום ההליך בדרך זו, הוזמן והתקבל בעניינו תסקיר של שירות מבחן שהיה חיובי. לאור האמור בתסקיר שירות המבחן ולאור כלל

הנתונים והנסיבות, הגיע בית המשפט קמא לידי מסקנה שלפיה יש מקום בעניינו של המשיב לבטל את ההרשעה. עם ביטול ההרשעה הטיל בית המשפט קמא על המשיב עבודות של"צ שהמשיב החל לבצע, לאחר שהמערערת לא עתרה לעיכוב ביצוע ההחלטה.

18. המשיב עתר לדחיית ניסיון המערערת להציגו בתור מבצען העיקרי של העבירות, בשונה מהוריו שהודו בביצוע העבירות, הורשעו על יסוד הודאתם ונגזר דינם. השניים אף מילאו אחר צווי ההריסה והפסקת השימוש, הוציאו את הקרוואן מהנכס, מיד לאחר הרשעתם, וקיבלו היתר בנייה בגין המחסן.

19. נטען בנוסף על ידי המשיב כי פסק-הדין לא עסק אך ורק בהשפעה שעלולה להיות להרשעתו בדין על עיסוקו, כפי טענת המערערת, אם כי במסגרתו בחן ושקל בית משפט קמא מגוון רחב של שיקולים ולרבות השיקול בדבר קיום האינטרס הציבורי בעת שהורשעו שני נאשמים אחרים בביצוע אותן עבירות.

20. לטענת המשיב עלה בידו להוכיח כי ההרשעה תגרום לו לנזק ספציפי וקונקרטי. אומנם הוא רשום כיום קבלן רשום ברשם הקבלנים (רישום שתוקפו צפוי להסתיים ביום 31/12/2022), עם זאת, במידה וההרשעה לא תבוטל, הרישום עלול להתבטל לאלתר מכוח הוראת סעיף 8(א) לחוק רישום קבלנים. לטענת המשיב בהוראת סעיף 8' לחוק רישום קבלנים אין כדי לרסן את הפגיעה במשיב, זאת משום שהסעיף מקנה לרשם הקבלנים רשות להטיל אמצעי משמעת על קבלן רשום, תחת ביטול רישונו, אך זאת בהתקיים תנאים מסוימים. בכל מקרה, מדובר בסמכות רשות ולא חובה, שנתונה כל כולה בשיקול דעתו של הרשם ושרלבנטית לאותם מקרים שבהם מבוטל רישונו של קבלן. במובן זה, אם יחליט הרשם לעשות שימוש בסמכותו האמורה, המשיב צפוי עדיין להיתקל בקשיים בבואו לחדש את רישונו בסוף שנת 2022. זאת ועוד, אמצעי המשמעת שבסמכות הרשם להטילם, תחת ביטול הרישיון, חמורים הם בפני עצמם.

21. עוד נטען כי המשיב הציג בפני בית משפט קמא מסמכים שמעידים כי הוא הוכשר כעובד אחראי של קבלן אסבסט ולפי סעיף 17(ב)(1) לחוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א - 2011, המשיב לא יכול לעבוד בתור קבלן אסבסט ככל שהורשע בעבירה כדוגמת העבירה נשוא כתב האישום.

22. המשיב הפנה לשורה של פסקי-דין והחלטות של בתי משפט שביטלו הרשעותיהם של נאשמים שביצעו עבירות יותר חמורות מהמשיב.

23. בסוף טיעונו הדגיש המשיב כי קבלת הערעור תגרום לענישה כפולה ולעיוות דין, זאת מאחר והמשיב הספיק לבצע למעלה ממחצית שעות השל"צ שהוטלו עליו על ידי בית המשפט קמא, לאחר שהמערערת מסיבותיה לא עתרה לעיכוב ביצוע ההחלטה המורה על הטלתן של אלה.

24. לאחר עיון בהודעת הערעור, בכתב התשובה לערעור, בהחלטתו של בית המשפט קמא ובחומר הראיות שהונח לפניו, ולאחר שמיעת טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפניו בערעור, נחה דעתי כי דין הערעור להידחות, ולהלן אפרט טעמי.

25. כידוע, התערבותה של ערכאת הערעור בפסק דינה של ערכאה דיונית - מבררת, שמורה לאותם מקרים שבהם הערכאה הדיונית טעתה והטעות הינה טעות עניינית, המצדיקה התערבות לתיקונה. ערכאת הערעור נקראת לבחון אם נפלה טעות משפטית בהחלטה של הערכאה הראשונה, אם עמדו לנגד עיניה שיקולים פסולים או מוטעים, אם התעלמה מנתון בעל חשיבות, או אם העונש סוטה באופן קיצוני או מהותי, לקולא או לחומרא, מן המקובל והראוי בנסיבות העניין. ראו בהקשר זה ספרו של כב' הש' קדמי "**על סדר הדין בפלילים**" חלק שני, הליכים שלאחר כתב אישום, מעמוד 1934 ואילך.

26. הסוגיה המונחת בפני היא סוגיית ביטול הרשעתו של המשיב. בעניינה של זו אקדים ואומר שלא מצאתי שנפלה שגגה או טעות עניינית בפסק דינו של בית המשפט קמא שמצדיקה התערבות ערכאת הערעור לשם תיקונה.

27. אכן, כלל הוא שאדם אשר הודה בפלילים, יורשע בדין (סעיף 182 לחסד"פ). עם זאת, המחוקק הכיר בסמכותו של בית משפט שלא להרשיע אדם אף שהוכחה אשמתו (סעיף 192א' לחסד"פ), ואולם סמכות זו שמורה למקרים חריגים ויוצאי דופן בלבד. בהקשר זה ראוי להפנות, כפי שעשה בית המשפט קמא, להלכת "כתב" שהובאה לעיל, בה נקבעו שני התנאים המצטברים הדרושים להימנעות מהרשעת נאשם בדין, שהם: "**ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים**".

28. עוד יצוין כי שני התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת "כתב" אינם מתקיימים במנותק האחד מרעהו וכי מתקיים יחס של "מקבילית כוחות" בין הדרישה להוכחת קיומה של פגיעה קונקרטיית לבין חומרת העבירות. ככל שמעשי העבירה חמורים יותר, הרי שנדרשת פגיעה קונקרטיית ברורה ומוחשית יותר בנאשם, וככל שמעשי העבירה קלים יותר, ניתן להסתפק בפגיעה בעוצמה פחותה יותר. ראו בהקשר זה הדברים שנקבעו ברע"פ 3515/12 **מדינת ישראל נ' דוד שבתאי** (10.9.13) (להלן: עניין "שבתאי"), וכדלקמן:

"כפי שצוין, חומרת העבירה ונסיבות ביצועה הן שיקול שנילקח בחשבון באיזון שקבעה הפסיקה לבחינת שאלת ההימנעות מהרשעה בפלילים, בין האינטרס הציבורי שבהרשעה לבין נסיבותיו הפרטניות של הנאשם והנזק שייגרם לו כתוצאה מן ההרשעה. ככל שהעבירה שעבר הנאשם ונסיבות ביצועה הן ברף הנמוך, כך פוחת האינטרס הציבורי שבהרשעה. כפועל יוצא, ניתן להקל על הנטל המוטל על כתפי הנאשם להראות את עצמת הפגיעה שתיגרם לו כתוצאה מן ההרשעה כתנאי לאי הרשעתו בדין" (פסקה 39).

29. בהמשך לאמור, ראוי להוסיף כי הלכת "כתב" נבחנה בפסיקה גם ביחס לנאשמים בעבירות אסדרתיות

(רגולטוריות, כגון עבירות תכנון ובניה, איכות הסביבה וכד'), מסוג אחריות קפידה, ונקבע כי "כל עוד מדובר בהליך פלילי, מוסיף לחול הכלל הנטוע בפסיקתנו שלפיו הליך שבו הוכחה אשמתו של נאשם מסתיים בהרשעתו בדין [...] עם זאת, נראה כי גם ביישום ההלכה הנוהגת, כפי שנקבעה בעניין כתב ובפסיקה שצעדה בעקבותיו, בית המשפט אינו עוצם את עיניו למאפיינים המיוחדים של העבירות האסדרתיות, ואין מניעה לתת לנתון זה משקל באיזון הכולל [...] הגם שההלכה הקיימת שלפיה הרשעה בפלילים היא הכלל, והימנעות ממנה היא חריג, עומדת בעינה, ניתן להחיל הלכה זו בגמישות רבה יותר כאשר מדובר בעבירות אסדרתיות של אחריות קפידה". (עניין שבתאי, שם פסקאות 38-39).

30. מן הכלל אל הפרט - על השאלה שהציב בית המשפט לעצמו בעניין שבתאי, שלפיה: האם הוכח כי עלול להיווצר פער בלתי נסבל בין עצמת הפגיעה של ההרשעה הפלילית לבין התועלת שבה לאינטרס הציבורי - חברתי כלכלי? - שאלה שניצבת גם בפנינו, סבורתני כי יש להשיב בחיוב.

31. אתחיל דווקא מן התנאי השני שקשור לסוג העבירה ונסיבות ביצועה, ולשאלה האם אלה מאפשרים לוותר על הרשעת המשיב ללא פגיעה בשיקולי ענישה אחרים. בעניין זה ובצדק רב יש לומר, עמד בית המשפט קמא על המגמה העולה בהלכה הפסוקה שמדגישה את הצורך להילחם בעבירות תכנון ובניה שהפכו לרעה חולה במחוזותינו. לכך יש להוסיף כי גם המחוקק הצטרף למגמה זו של הגברת אכיפה והחמרה בענישה בעבירות התכנון והבניה כפי שהדבר בא לידי ביטוי בתיקון 116 לחוק (ראו דברי ההסבר להצעת החוק).

רוצה לומר, בית משפט זה מצווה גם הוא לתת יד למאבק בעבירות אלה לשם מיגורן ולכל הפחות צמצומן. הגם שעבירות אסדרתיות מסוג אחריות קפידה משקפות ככלל רף חומרה נמוך יותר ביחס לעבירות פליליות (עניין שבתאי שלעיל), עדיין אין בכך כדי לאיין את הצורך ביצירת הרתעה שתביא לצמצום העבריינות בתחום חשוב זה.

32. מבלי לפגוע באמור, בענייננו, סבורתני כי נסיבות המקרה הספציפי של המשיב מלמדות על קיומו של התנאי השני, זאת מאחר ושתי העבירות שבהן הודה המשיב בכתב האישום המתוקן מעידות על בניה בהיקף נמוך, ואין מדובר במספר רב של עבירות בהיקף גדול. לצד זאת יש להוסיף ולציין, כפי שביאר זאת בית המשפט קמא, שכתב האישום המתוקן הוגש גם נגד הורי המשיב שלאחר הודאתם במיוחס להם בכתב האישום הורשעו באותן עבירות שיוחסו למשיב ונגזר דינם. השניים ביצעו כאמור את צווי הריסה ביחס לאחת העבירות וביחס לשנייה פעלו כנדרש, אם כי באיחור, להוצאת היתר בנייה. בהתחשב בכך מקובלת גם עלי מסקנתו של בית המשפט קמא שלפיה הושגו הלכה למעשה כל המטרות שעומדות בבסיס ההליך, ובכך לא עלולים להיפגע שיקולי הענישה והאינטרס הציבורי באם תבוטל הרשעת המשיב.

33. אמור מעתה, לא מצאתי טעות בקביעתו של בית המשפט קמא ביחס לחומרת העבירות שביצע המשיב, שנמצאת ברמה נמוכה שממלאה אחר המשוכה השנייה המצטברת של הלכת "כתב".

34. באשר לתנאי הראשון שנקבע בהלכת "כתב", שעניינו היקף הנזק שנגזר מעצם ההרשעה וההשלכה שעלולה להיות לעצם ההרשעה על סיכויי שיקומו של הנאשם, הרי שנטל השכנוע רובץ בעניינו של תנאי זה על הנאשם (המשיב בהליך דנן), במובן זה שעליו להצביע על פגיעה קונקרטיה בסיכויי השיקום. המשיב טוען כי הרשעתו עלולה להסב לו פגיעה רבה ונזקים וודאיים ועצומים בשני מישורים - באם יורשע בדין הוא יהיה עלול להיות מנוע מלגשת למכרזים לביצוע עבודות קבלניות בעבור גופים ציבוריים, במישור האחד, ורישומם בפנקס הקבלנים יישלל, במישור השני.

35. בית המשפט קמא בחן את שתי הטענות של המשיב ומצא כי הראיות והמסמכים שהגיש המשיב אינם מעידים על נזק קונקרטי הקשור להתמודדות המשיב במכרזים לביצוע עבודות קבלניות בעבור גופים ציבוריים. בעניין זה מקובלת עלי הדרך בה בחן בית המשפט קמא את הטענה ומקובלים עלי העוגנים שעליהם השתית בית המשפט קמא את קביעתו. באלה ובמסקנה שאליה הגיע בית המשפט בעניין זה לא ראיתי מקום להתערב.

36. בית המשפט קמא בחן בנוסף את טענת המשיב לעניין ביטול רישומו בפנקס הקבלנים הרשומים, ומצא כי לאור הוראות סעיף 8(א)(2) לחוק רישום קבלנים אין ספק כי הרשעת הנאשם בעבירות נשוא כתב האישום תביא בוודאות לביטול רישומו כקבלן. מאחר והמשיב עובד בעבודות קבלניות הרי שרישיון קבלן הוא תנאי חיוני לעבודתו, ולכן ביטול רישומו כקבלן, כך נקבע, יביא לפגיעה וודאית בתעסוקתו. מסקנתו האמורה של בית המשפט קמא אינה מקובלת עלי ובעניינה נדמה כי בית המשפט קמא לא נתן מספיק את דעתו לאמור בסעיף 8'א לחוק רישום קבלנים המותיר פתח לחריגה מהוראות סעיף 8(א) לחוק רישום קבלנים. אומנם, בהתאם להוראות חוק רישום קבלנים, הרשעתו של המשיב לפי פרק י' לחוק התכנון והבניה גוררת אחריה ביטול רישומו של קבלן בפנקס הקבלנים, מכוח סעיף 8(א)(2) לחוק רישום קבלנים ותקנה 1(ח) **לתקנות רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות (ערעור מהימנות והתנהגות בניגוד למקובל)**, התשמ"ט - 1988. עם זאת, סעיף 8'א לחוק רישום קבלנים מותיר שיקול דעת לרשם הקבלנים לנקוט אמצעי משמעת אחרים במקום ביטול הרישום (ובתוכם, התראה, נזיפה, קנס או התליית תוקף הרישום), זאת באותם מקרים שבהם מגיע הרשם לכלל מסקנה שלפיה דרגת החומרה שבמעשים אינה מצדיקה את ביטול רישום הקבלן.

37. משכך, באותם מקרים שבהם רואה רשם הקבלנים לנכון לעשות שימוש בסמכותו האמורה, עצם הרשעת המשיב בעבירות נשוא כתב האישום אינה עלולה להביא בוודאות לביטול רישומו של המשיב כקבלן. במקרה שכזה הפגיעה בתעסוקתו אינה וודאית.

38. דא עקא שבשלב זה לא ניתן לקבוע בוודאות מה תהיה החלטתו שם רשם הקבלנים בעניינו של המשיב ולמעשה אין כל ערובה לכך שהחלטתו תהיה בסופו של יום שלא לבטל את רישומו של המשיב כקבלן. רוצה לומר, האפשרות לביטול רישום המשיב מרשם הקבלנים, במידה ויורשע, היא אפשרות קיימת, הגם שזו אינה האפשרות היחידה. במידה ואפשרות זו תתממש עלולה זו בהסתברות בלתי מבוטלת לגרום פגיעה בעיסוקו של המשיב.

39. לא נעלמה מעיני העובדה כי המשיב נרשם כקבלן רק בשנה האחרונה, כשלפניה הוא ביצע עבודות קבלניות מבלי שהיה מצוי בידו רישיון של קבלן. יחד עם זאת, מקובלים עליי בעניין זה דבריו וקביעותיו של בית המשפט קמא שלפיהם עיקר עבודותיו של המשיב הן עבודות קבלניות שרישיון קבלן הוא תנאי מהותי וחשוב לצורך ביצוען. נוכח כך, דומה אכן, כפי שקבע זאת בית המשפט קמא, שהרשעת המשיב עלולה להסב לו נזק כלכלי ופגיעה בהעסקתו בתחום הכשרתו הנ"ל.
40. אכן בפני בית המשפט קמא לא הועמדו ראיות מספיקות שביכולתן ללמד על היקף הנזק שעלול להיגרם למשיב כתוצאה מהרשעתו וביטול רישומו כקבלן, ברם, בנסיבותיו הספציפיות של המשיב, ובכללן גילו הצעיר, היעדר הרשעות קודמות והיעדר דפוסים עברייניים, התסקיר החיובי שהתקבל בעניינו, שמלמד על נטילת אחריות, והעובדה שהפגיעה בערכים היא ברף הנמוך, כפי שצינתי לעיל, ובאיזון הראוי בין כלל השיקולים, הרי שניתן לסיים את ההליך בעניינו של המשיב בלי הרשעה.
41. בטרם סיום אעיר, כי לא התעלמתי מההלכות הפסוקות שלהן הפנתה המערערת לשם ביסוס עמדתה בעניין הצורך בהרשעת המשיב. בעניין זה בחנתי היטב את פסק הדין שאליו הפנתה ב"כ המערערת בטיעוניה לפניי (עפ"א (באר שבע) 2184-05-18 **הוועדה המקומית לתכנון ובניה באר שבע נ' רם לוי**), ומצאתי שנסיבות הנאשם באותו מקרה אינן דומות לנסיבותיו של המשיב שלפני. באותו עניין דובר בנאשם יחיד שביצע שורה ארוכה של עבירות בהיקף גדול וחמור מאלה שבעניינו. באותו במקרה, בשונה מעניינו, לא היה בהרשעתם של שניים אחרים כדי להביא להפסקת דבר העבירה.
42. במקביל הפנה המשיב לשורה של פסקי דין שבהם נאשמים בתפקידים בכירים יותר מזה של המשיב, אשר ביצעו עבירות חמורות בהרבה מאלה שיוחסו למשיב, סיימו את ההליכים בעניינם באי הרשעה (סעיף 21 לתשובת המשיב). ולצד פסיקה זו, ראוי להפנות גם למקרים שבהם נתנו בתי המשפט חשיבות רבה לגילם הצעיר של הנאשמים ולהשפעה השלילית של הרשעתם על עתידם המקצועי גם באותם מקרים שבהם לא הוכח קיומו של נזק קונקרטי (ראו והשוו - רע"פ 8215/16 **אברהם יצחק נ' מדינת ישראל** (פורסם במאגרים המשפטיים, 29/3/2017); וכן עפ"ג (מח' מרכז לוד) 14167-10-15 **אלמנאו נ' מ"י** (פורסם במאגרים המשפטיים, 9/2/2016)).
43. לאור האמור לעיל, סבורתני כי הנזק שעלול להיגרם למשיב כתוצאה מההרשעה עלול לעמוד ביחס לא מידתי בהשוואה לאינטרס הציבורי שבמיגור העבריינות בתחום הספציפי, ובפרט כשמדובר בשתי עבירות בהיקף נמוך, שבגינן הורשעו גם הורי המשיב שקיימו את צווי ההריסה והפסקת השימוש שהוטלו עליהם במסגרת גזר דינם.
44. לפיכך, לטעמי לא נפלה טעות בקביעתו של בית המשפט קמא שלפיה שני התנאים המצטברים שנקבעו בהלכת "כתב" מתקיימים בעניינו של המשיב.

45. מכלל הטעמים שהובאו לעיל, לא מצאתי כי נפלה טעות עניינית ו/או משפטית בפסק-דינו של בית המשפט קמא שמצדיקה התערבות ערכאת הערעור ובנסיבות אלה, הריני מורה על דחיית הערעור.

46. בנסיבות העניין, לא ראיתי מקום לתת צו להוצאות.

47. המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, ט"ו תמוז תשפ"ב, 14 יולי 2022, בהעדר הצדדים.